

Posudek na diplomovou práci bc. Miroslava Kyselovského *Diskuse o samosprávě pracujících v šedesátých letech 20. století*, FF UHK 2016, 102s.

vedoucí práce: PhDr. Jan Mervart, Ph.D

oponent: doc. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Rady pracujících nepatří v české historiografii zrovna k nejfrekventovanějším tématům a s výjimkou nedávno vydané disertační práce Karla Kovandy (ÚSD AV ČR, 2014) obhájené roku 1975 (sic!) na Massachusetts Institute of Technology prakticky k tématu neexistuje relevantní literatura. Výčet důvodů tohoto stavu by přesahoval žánr posudku kvalifikační práce, proto se omezím na konstatování, že jakýkoliv pokus o zpracování dělnických rad v českém prostředí je nutné přivítat.

Jakkoliv název diplomové práce situuje téma do 60. let 20. století, výsledná podoba textu toto časové i teritoriální vymezení značně přesahuje. Autor se totiž na základě původního studia československých materiálů rozhodl téma zasadit do širšího historického kontextu. Vznikla tak první značně rozsáhlá část práce, v níž se autor zevrubněji věnuje faktickému i ideovému vzniku dělnických rad, přičemž stranou nezůstala ani stručná historie rad druhé poloviny 20. století ve středo-východní Evropě. Přestože druhá část práce je v jistém nepoměru k části první, splňuje tento historický úvod svoji funkci. Ukazuje, že debaty o podnikových radách se v šedesátých letech 20. století neobjevily v Československu z ničeho nic a že je možné je řadit k radikálním pokusům o demokratizaci společnosti v éře konce první světové války na jedné straně a ve zdánlivě monolitním období stalinských a poststalinských režimů ve středo-východní Evropě na straně druhé.

Z textu je patrný jistý chvat provázející finalizaci práce. Z poznámkového aparátu není někdy zcela zřejmé, na který zdroj autor odkazuje (viz s. 66, kde se střídá odkaz na Kovandu a Akční program KSC), mnohé odkazy jsou uvedeny zavádějícím způsobem (viz citovaný Kosíkův článek na s. 68; správně má být uveden Kosík jako autor a J. H. Satterwhite jako editor knihy *The Crisis of Modernity...*; mimochodem český název článku O dělnických radách – kriticky se liší od editorem upraveného anglického názvu); datace ekonomické krize československého hospodářství je nepřesná (s. 89, opakovaně v závěru) atd. Stejně tak je možné autorovi vytknout, že v syntetizující části práce mnohdy absentuje větší míra zobecnění (tato absence se projevuje i v závěru druhé části práce a celkovém závěru) a komparace, zatímco na mnohých místech se až příliš podrobně věnuje historii jednotlivého. V kapitole o Československu zase nutně vyvstává otázka, zda nebylo možné provést širší analýzu dobových periodik včetně využití archiválií z Všeodborového archivu Českomoravské konfederace odborových svazů. Větší autorovu pozornost by si zasloužily také konkrétní polské, maďarské a zejména jugoslávské inspirace pro československý „model“. Poněkud nestandardně působí také zvolený způsob závěrečného hodnocení jednotlivých částí, kdy po závěru druhé části následuje závěr shrnující celý předchozí text.

Vzhledem ke komplexnosti a nejednoznačnosti tématu bychom v podobných výtkách, „co v práci chybí“, mohli pokračovat. Současně je však nutné zdůraznit, že autor diplomové práce naprosto jednoznačně prokázal své schopnosti pracovat se zahraniční literaturou (viz první část práce), dobovými materiály a že je schopen smysluplně strukturovat odborný text (zejména oceňuji kapitoly Samospráva pracujících jako element socialistické demokracie; Limity samosprávy pracujících...), klást si badatelské otázky a vyvozovat dílčí závěry. Přestože mnohé zůstal autor čtenáři dlužen, přičteme-li k výše zmíněnému nemalé osobní nasazení diplomanta, stálo by za zvážení ho vybídnout ke zhuštění základních tezí diplomové práce do odborného článku, nebo k rozsáhlejšímu napravení základních nedostatků a rozšíření práce do textu rigorózního typu. Práci v této podobě doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 18. srpna 2016

Jan Mervart